

HARVESTERIOPERAATOR III

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid harvesterioperaatori III kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Metsanduse Kutsenõukogu juurde moodustatud metsamajanduse töörühm koosseisus:

Veiko Belials	Luu Metsanduskool
Aino Mölder	Luu Metsanduskool
Andres Talijärv	Eesti Metsatööstuse Liit
Jüri Koort	Riigimetsa Majandamise Keskuse Halliku metskond
Andres Müürisepp	Luu Metsanduskool
Aita Sauemägi	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Ajavahemikus 5.-15.05.2003. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 38 metsandusettevõtte (ja koolitaja) esindajat Eesti erinevatest piirkondadest.

Harvesterioperaatori III kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskusnõuetega, CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskusnõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Nõuded harvesterioperaatori III kvalifikatsioonile on koostatud uustöötlusena. Metsatööstuse Kutsenõukogu poolt 24. novembril 1999. a. otsusega nr. 4 kinnitatud harvesterioperaator III kutsestandard on kehtetu.

Harvesterioperaatori III kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 28. mail 2003. a. Metsanduse Kutsenõukogu otsusega nr. 12.

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kutsekvalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonitasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub harvesterioperaator metsamajanduse, metsavarumise ja neid teenindavasse tegevusvaldkonda, kood 020. Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub harvesterioperaator 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 833.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles: Harvesterioperaator III

Inglise keeles: Harvester operator III

5 KUTSEKIRJELDUS

Harvesterioperaator on metsandusspetsialist, kes töötab iseseisvalt raietöödel, kasutades puidu varumiseks pardaarvuti kaasabil juhivat raiemasinat harvesterit. Harvesterioperaator juhib harvesterit raielangil, valib langetatavad puud, langetab, laasib ja järkab need nõutava kvaliteediga sortimentideks, tagades optimaalse majandusliku tulemi ning metsade ökoloogilise ja majandusliku kestvuse. Operaator tunneb harvesteri ehitust, seadmete ja süsteemide töötamist ning korrashoidu. Vastavalt langi ülestöötamise tehnoloogiale arvestab harvesterioperaator raietöölise, forwarderioperaatorite ja metsaveoautojuhtidega. Informatsiooni vahetamiseks kasutab ta infotehnoloogia- ja sidevahendeid. Kutse eeldab koordineerimise, kontsentreerumise võimet ning käelise tegevuse täpsust, sujuvust ja kiirust. Operaatorilt eeldatakse orienteerumise võimet looduses, normaalset füüsilist vormi ja nägemist. Harvesterioperaator töötab puiduvarumisfirmas või ettevõtjana. Harvesterioperaatori III kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on soovitatav keskharidus ja kutsealane koolitus või vähemalt 1-aastane harvesteril töötamise kogemus ning kutseoskusi tõendav eksam.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja –teadmised

- 6.1.1 Õigusaktid
- metsaseadus
- tööõigus

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

- 6.1.2 Majanduse alused
- 6.1.3 Töökeskkonna ohutus
 - tööohutus ja tervishoid
 - tuleohutus
 - elektriohutus
 - jäätmekäitlus
 - esmaabi
- Kutse-eesitika
- Keeleoskus (vt lisa A)
 - eesti keel – algtase
 - üks võõrkeel - algtase
- Arvuti kasutamine: moodulid AO1 – AO4; AO7 (vt lisa B)

6.2 Põhioskused ja –teadmised

- 6.2.1 Metsapuuliigid, nende tundmine ja omadused
- Metsatüübid
- Metsakorraldusmaterjalid
- Puistu tiheduse, üksikpuu läbimõõdu ja kõrguse määramine.
- Metsa- ja puidukahjustused ning nende profülaktika
- Hooldusraiate bioloogilised ja majanduslikud alused ning mõju metsa arengule
- Hooldusraietel väljaraiutavate puude valik
- Seemnepuude valik
- Keskkonnakaitse
 - keskkonnajuhtimissüsteem
 - säästev metsade majandamine
 - vääriselupaigad ja bioloogiline mitmekesisus
- Puiduvarumistehnoloogiad; tähistused raielangil
- Ümarmetsamaterjalide kvaliteet, mõõtmine ja tähistamine
- Tüve optimaalse järkamise põhimõtted
- Harvesteri ehitus, seadmete ja süsteemide töötamise põhimõtted
- Harvesteri elektri- ja hüdrooskeemid
- Harvesteri pardaarvuti
- Jooniste järgi mehhanismide ja seadmete osandamine ja koostamine
- Harvesteri korrasoleku hindamine, rikete avastamine ja kõrvaldamine
- Harvesteri tehniline hooldus ja lihtsamad remonditööd
- Õlid, määrded, kütused ja tehnilised vedelikud, nende eristamine ja kasutamine
- Ohutud võtted töötamisel harvesteriga erinevates tingimustes
 - elektri- ja telefoniliinide läheduses
 - järskudel kallakutel
 - pehmel pinnasel
 - teede ääres
 - raietöölise ja kokkuveomasinatega samal raielangil
 - teistes operaatorile või harvesterile ohtlikes kohtades
- Töö kavandamine hooldus- ja uuendusraietel
- Metsa säästvad töövõtted hooldusraietel
- Metsauuenemist ja –uendamist võimaldavad töövõtted lageraietel
- Järelkasvu, pinnase ning kraavide ja teiste rajatiste säästmine
- Masinraie tootlust ja omahinda mõjutavad faktorid
- Harvesteri transportimine treileriga
- Mootorsae käsitsemine

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Harvesteri esitlemise oskus, õigete töövõtete demonstreerimine ja nende otstarbekuse põhjendamine
- 6.3.2 Töötamine istutusmasinaga
- 6.3.3 Töötamine rootorlõikepeaga

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) otsustusvõime, iseseisvus
- 2) vastutusvõime
- 3) kohanemisvõime
- 4) liigutuste täpsus ja sujuvus
- 5) kiirus, koordinatsioon
- 6) koormustaluvus
- 7) matemaatiline võimekus
- 8) ruumiline kujutlus
- 9) visuaalne mälu
- 10) kontsentreerumisvõime

KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevat nõuet on lähtunud Eesti Vabariigi keeleshaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Keskase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.